

Setembre crític | | Actualitzat el 26/11/2023 a les 15:46

Vic: urbanisme, canvi climàtic i desigualtats socials

Dos articles en un de Núria Barnolas per analitzar fins a quin punt el canvi climàtic afecta a Vic i Osona, i quines mesures caldria prendre d'immediat per pal·liar-ne els efectes | Analitza com els arbres milloren les condicions de vida de la gent de Vic de forma desigual per barris, i conversa amb Manolo Tomàs, Jaume Portell i Ginesta Mary sobre les interrelacions de Vic, el Delta de l'Ebre, la indústria porcina i la guerra d'Ucraïna

Arbres reflectits en l'aigua al barri de Sant Llàtzer de Vic | Josep Comajuan

Fa més de cent dies que s'ha constituït el nou equip de govern de l'Ajuntament de Vic. Per aquest motiu, és moment de fer balanç i fiscalitzar les seves propostes per aquesta nova legislatura i actualitzar la radiografia que vam fer de Vic abans de les eleccions. La primera actualització que fem és sobre el medi ambient perquè l'emergència climàtica ha assolit un dels punts d'inflexió tan temuts pels científics i el Tribunal Europeu de Drets Humans (TEDH) jutjarà els països europeus per la seva inacció.

Abordem el tema en dues parts: la primera és una anàlisi de la relació entre urbanisme i desigualtats socials de cara a protegir la ciutat davant les onades de calor. I en la segona part obrim el focus per demostrar les interrelacions de Vic (i Osona) amb el Delta de l'Ebre, amb el sud global i amb la guerra de Rússia i Ucraïna.

PART 1: ELS ARBRES DE VIC AJUDEN A REDUIR LA TEMPERATURA?

Comencem, doncs, la primera part amb un exercici una mica demagògic i simplista: per quina zona t'agradaria passejar? Vegem aquestes dues imatges.

Una foto amb carrer amb arbres:

I una foto de carrer de polígon industrial típic de Vic, sense arbres i cotxecèntric:

Foto: Creacció

Segurament la majoria han triat la foto d'un carrer amb arbres i no és tant la qüestió d'A o B sinó potser plantejar-se el per què A i no el B. Els arbres milloren la nostra salut (mental i física) perquè ajuden a depurar l'aire, reduir la temperatura del carrer i la contaminació acústica, ens fan sentir més protegits (perquè no estem tan exposats) i, a més, milloren l'estètica del lloc. En aquest article ens centrarem en l'aspecte de reducció de temperatura en el cas concret de Vic perquè hem patit l'estiu més calorós mai registrat i hem arribat al punt d'inflexió climàtica, segons els científics (font1, font2, font3). Intentarem respondre a les següents preguntes de la mà de la Memòria del Pla Director del Verd Urbà de Vic feta per la Diputació de Barcelona en col·laboració amb els Serveis Tècnics de l'Ajuntament de Vic del novembre del 2020:

a) Els arbres de Vic ajuden a reduir la temperatura?

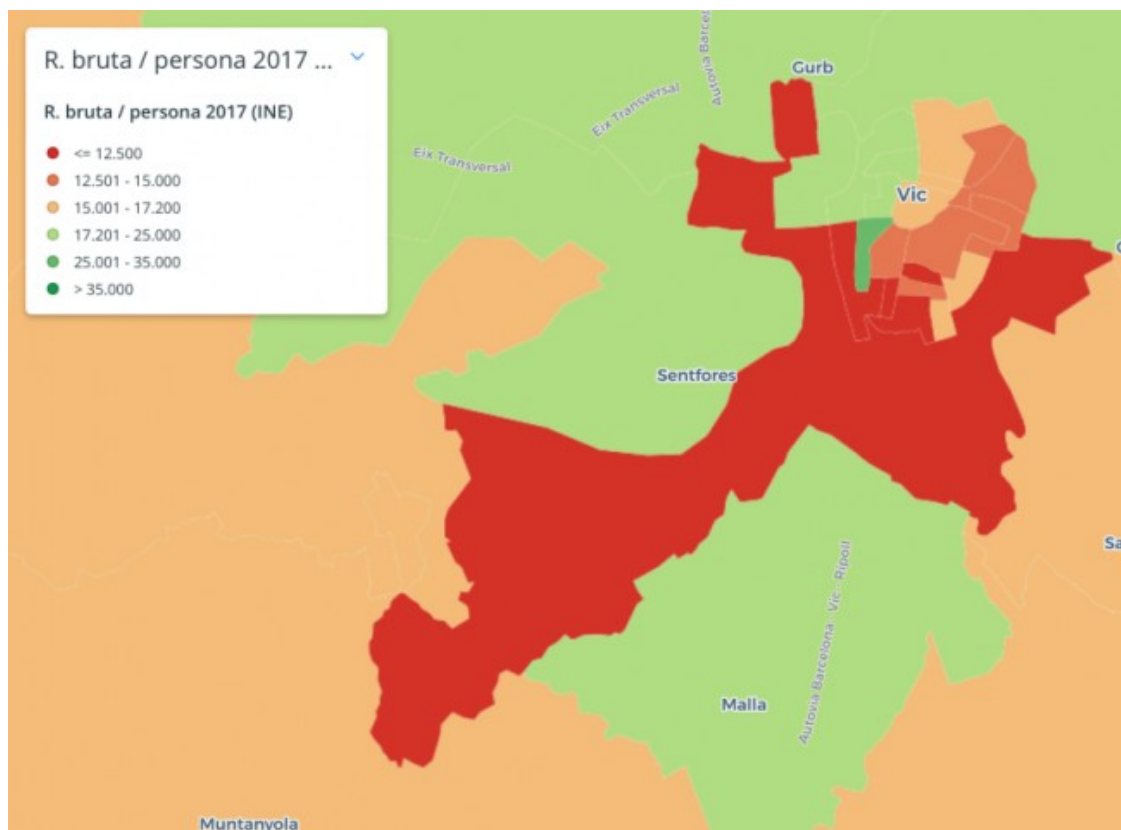
b) A quins barris hi manquen zones verdes i arbrat?

Per una banda, segons els biòlegs, només els arbres a partir de 10 metres tenen algun efecte beneficiós per refrescar la temperatura. A Vic s'ha inventariat un 69,71% dels arbres com a petits (de menys de 6 metres d'alçada) i un 24,09% de mida de mitjana (de 6 a 9 metres) (pàgina 32 de la Memòria). Això ens indica que la ciutat no pot reduir la seva temperatura ni a les zones on hi ha arbres.

Encara més, dues tercers parts dels espais verds són poc funcionals des del seu paper mediambiental i el 45% dels espais verds no són accessibles per la ciutadania (recintes tancats amb horaris, elements de vialitat, espais amb barreres?..) (pàgina 60 de la Memòria). I mentre la

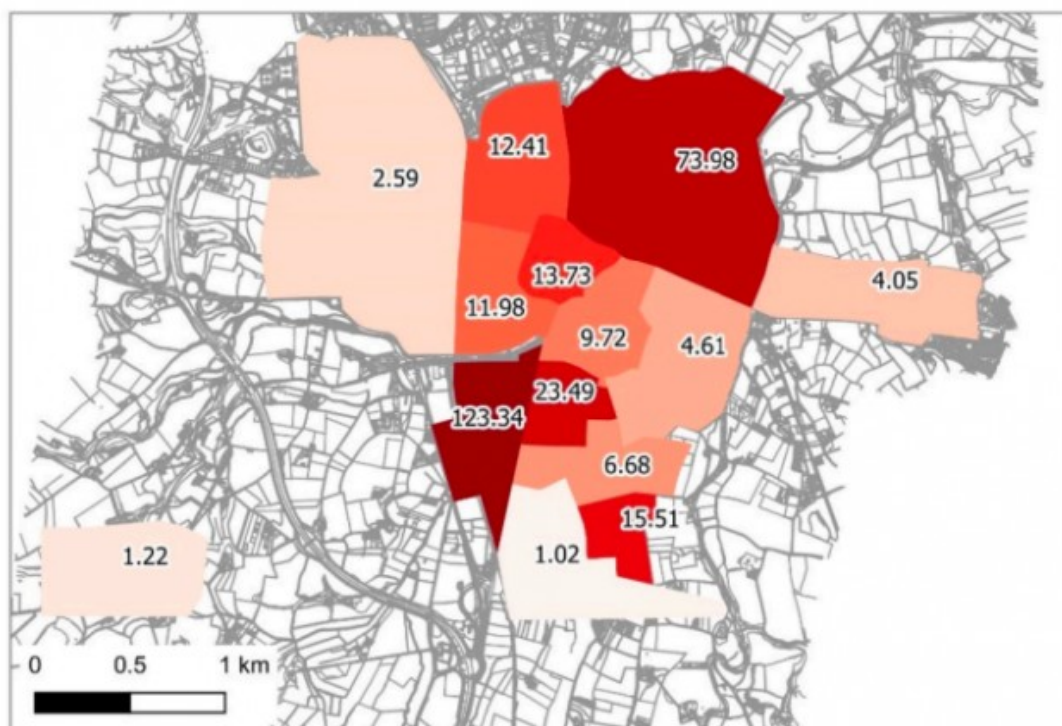
zona de polígons és on es concentra més nombre d'arbres (això ajuda a mitigar l'impacte ambiental del sector industrial), no aporten un benefici directe a la població de Vic (pàgina 52 de la Memòria).

Per altra banda, a Vic hi falta heterogeneïtat d'espècies d'arbres per evitar problemàtiques associades al monocultiu (com plagues i malures) perquè només la diversitat d'espècies enforteix l'ecosistema amb la seva biodiversitat (pàgines 55 i 56 de la Memòria). Un punt clau és començar a tractar els entorns dels rius al seu pas per la trama urbana com un eix generador d'espai d'oci i un connector en l'àmbit ambiental i social (pàgina 71 de la Memòria).

Renda per càpita per persona. Font: Ara

DENSITAT DE POBLACIÓ PER BARRIS (hab./Km2)

DENSITAT POBLACIÓ (hab./Km2)

BARRI DE LA SERRA-DE-SENFERM 1,02

BARRI DE LA GUIXA 1,22

BARRI DEL SUCRE 2,59

BARRI SANT LLÀTZER / QUATRE ESTACIONS 4,05

BARRI HORTA VERMELLA 4,61

BARRI SANTA ANNA 6,68

BARRI LA CALLA 9,72

BARRI CARRER SANT PERE 11,98

BARRI DEL NORD 12,41

BARRI CENTRE HISTÒRIC 13,73

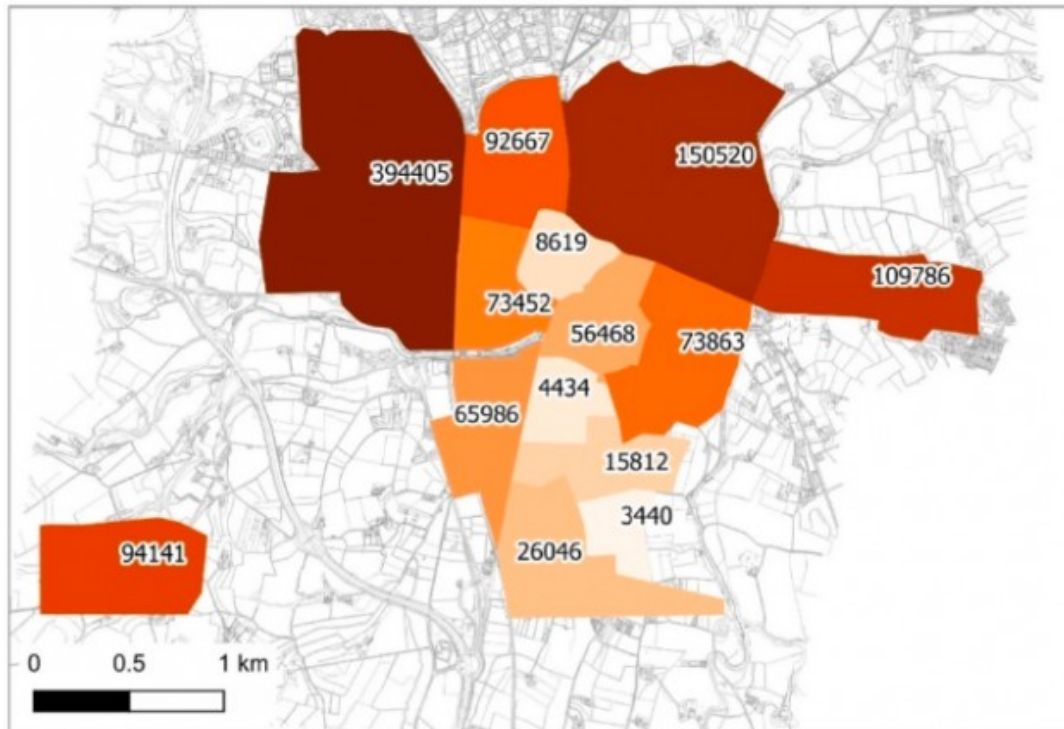
BARRI OSONA 15,51

BARRI ESTADI 23,49

BARRI DELS CAPUTXINS 73,98

BARRI REMEI 123,34

SUPERFÍCIE ESPAIS VERDS (BARRIS)

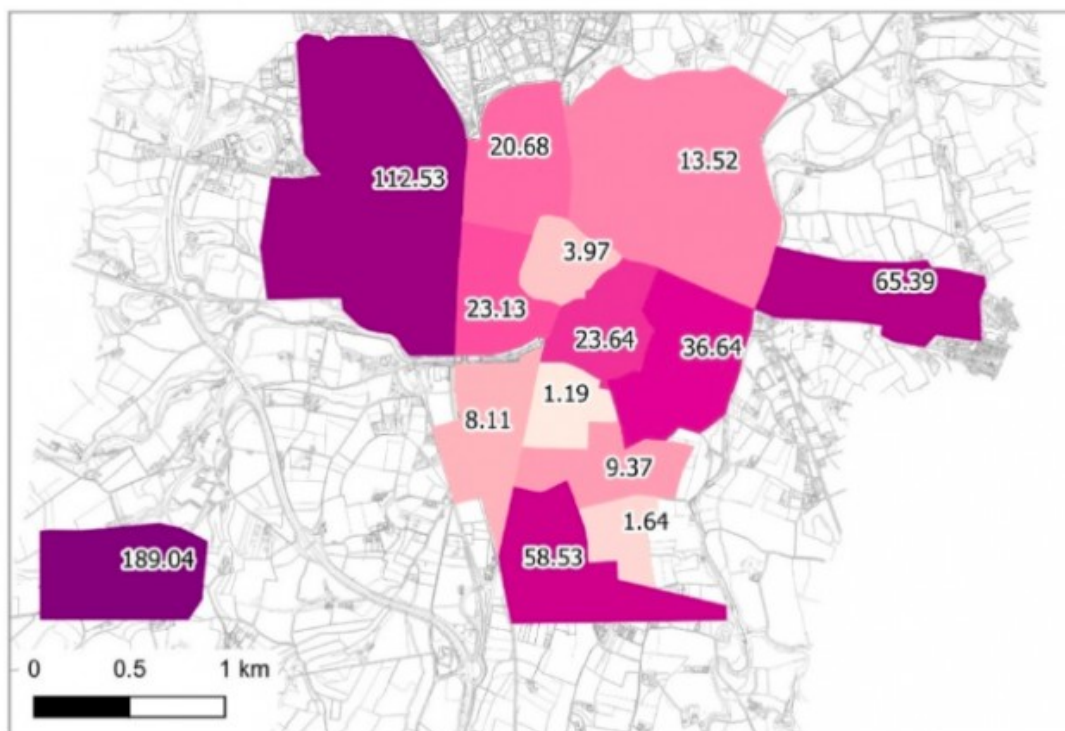
SUPERFÍCIE ESPAIS VERDS

Barri Carrer Sant Pere 73.452	Barri Carrer Sant Pere 73.452
Barri Osona , 3.440	Barri Horta Vermella , 73.863
Barri Estadi, 4.434	Barri del Nord 92.667
Barri Centre Històric 8.619	Barri de la Guixa 94.141
Barri Santa Anna 15.812	Barri Sant Llàtzer / Quatre Estacions 109.786
Barri de la Serra-de-Senferm, 26.046	Barri dels Caputxins 150.520
Barri La Calla, 56.468	Barri del Sucre, 394.405
Barri Remei 65.986	

A quins barris hi manquen zones verdes i arbrat?

Un dels punts més interessants ha estat comparar les zones amb més o menys arbrat i zones verdes amb mapes de les zones amb més densitat de població i menys renda per càpita. També a Vic queda clar que el canvi climàtic s'acarnissa amb les bosses de població més vulnerables i l'urbanisme hi juga un paper determinant. A barris com els de l'Estadi, el Remei, els Caputxins i el centre històric hi manquen arbres (pàgines 43 i 45 de la Memòria). En aquest sentit, cal recordar estudis que demostren que si s'integren zones verdes per promoure entorns urbans més sostenibles, es pot reduir un terç les morts per calor. La diferència de temperatura entre carrers amb arbres i sense és considerable. Depenent dels arbres, de l'urbanisme, de l'activitat humana, etc. els carrers amb arbres poden ser entre dues i quatre vegades més frescos fent que hi hagi 12 graus de diferència.

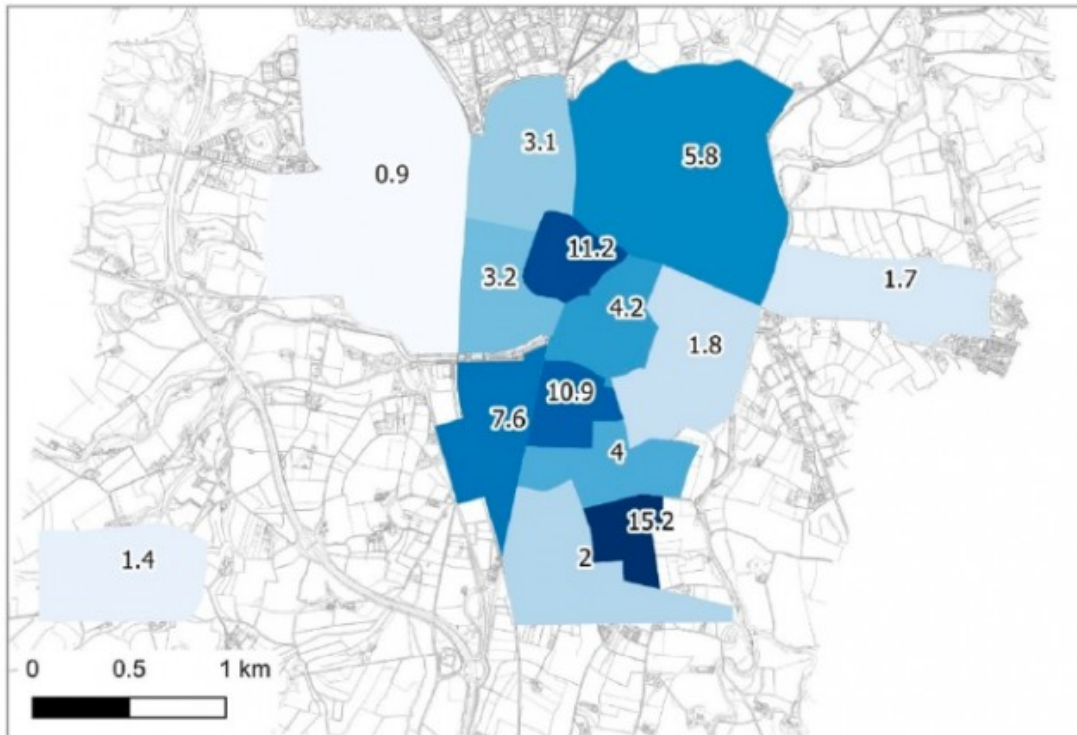
ESPAIS VERDS PER HABITANTS (BARRIS)

ESPAIS VERDS PER HABITANT

Barri Carrer Sant Pere 23.13	Barri Carrer Sant Pere 23.13
Barri Estadi 1.19	Barri La Calla, 23.64
Barri Osona 1.64	Barri Horta Vermella 36.64
Barri Centre Històric 3.97	Barri de la Serra-de-Senferm 58.53
Barri Remei 8.11	Barri Sant Llàtzer / Quatre Estacions 65.39
Barri Santa Anna 9.37	Barri del Sucre 112.53
Barri dels Caputxins 13.52	Barri de la Guixa 189.04
Barri del Nord 20.68	

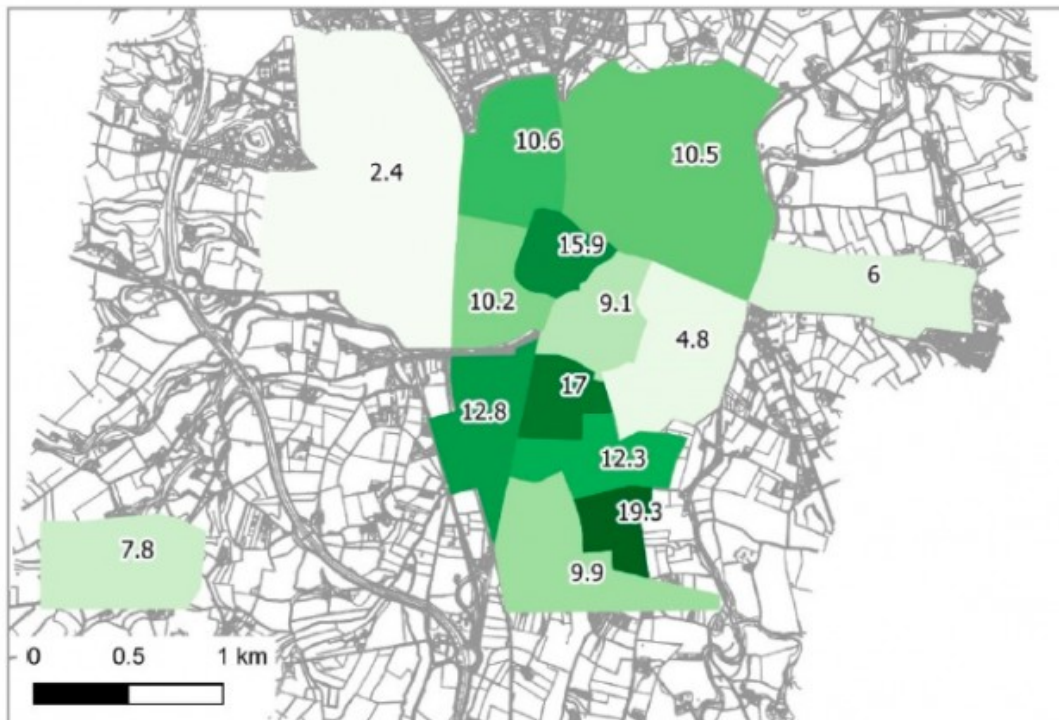
INDICADORS D'HABITANTS PER ARBRE TOTAL (BARRIS)

INDICADOR ARBRAT TOTAL

Barri del Sucre 0,9	Barri Santa Anna 4,0
Barri de la Guixa 1,4	Barri la Calla 4,2
Barri de Sant Llützer / Quatre Estacions 1,7	Barri dels Caputxins 5,8
Barri Horta Vermella, 1.8	Barri Remei 7,6
Barri de la Serra-de-Senferm 2,0	Barri Estadi 10,9
Barri del Nord 3,1	Barri Centre Històric 11,2
Barri Carrer sant Pere 3,2	Barri Osona 15,2

INDICADORS D'HABITANTS PER ARBRE VIARI (BARRIS)

INDICADOR ARBRAT VIARI

Barri del Sucre 2,4	Barri dels Caputxins 10,5
Barri Horta Vermella 4,8	Barri del Nord 10,6
Barri Sant Llàtzer / Quatre Estacions 6,0	Barri santa Anna 12,3
Barri de la Guixa 7,8	Barri Remei 12,8
Barri la Calla 9,1	Barri Centre Històric 15,9
Barri de la Serra-de-Senferm 9,9	Barri Estadi 17,0
Barri del Carrer Sant Pere 10,2	Barri Osona 19,3

Font dels mapes: Memòria del Pla Director del Verd Urbà de Vic

PART 2: QUÈ TENEN A VEURE L'EBRE I EL CONFLICTE DE RÚSSIA I UCRAÏNA AMB LA INDÚSTRIA PORCINA D'OSONA I LA SEQUERA DE CATALUNYA?

I seguim ara amb la segona part: obrim el zoom per entendre quina connexió hi ha entre la indústria càrnia d'Osona i el Delta de l'Ebre i també quina relació hi ha entre Osona, el sud global i la guerra d'Ucraïna i Rússia. Per fer-ho, hem conversat amb Manolo Tomàs (portaveu de la Plataforma en Defensa de l'Ebre), Jaume Portell (periodista català especialitzat en economia i relacions internacionals amb especial atenció al continent africà i les pràctiques neocolonials) i Ginesta Mary (presidenta del Grup de Defensa del Ter).

Algunes declaracions prèvies per començar:

Manolo Tomàs de Plataforma de Defensa de l'Ebre: «Quan tenen dominat el Ter, volen l'Ebre. Ens estem preparant per mobilitzar-nos contra un altre transvasament de l'Ebre cap al Nord (Catalunya Central). Els recursos hidràulics hi són, només s'han de gestionar bé, i per això el primer que s'ha de fer és tocar les macrogranges. L'administració local ja podria actuar. L'escassetat és causada per la gestió que no vol recuperar les fonts originals i continua augmentat la pressió».

Jaume Portell, periodista especialitzat en economia i relacions internacionals: «Sense subvencions a la indústria porcina els preus generarien una destrucció de la demanda. Per una sobirania alimentària calen millors salaris i acabar amb l'especulació immobiliària. El monocultiu és jugar a la ruleta russa. Una cooperativa petita de Vic va rebre més gra (per alimentar porcs) que tota Somàlia, un país de 16 milions de persones».

Ginesta Mary, presidenta de Grup de Defensa del Ter: «El cost més alt que pagarem és el del futur. Amb la diversitat de terres que tenim a Catalunya podríem implementar sobirania alimentària. L'aigua del Ter acaba usada per netejar els porcs de les macrogranges (20-25 litres per animal cada dia). El 40% de les masses d'aigua subterrània de Catalunya estan contaminades pels purins. En l'àmbit local ja es podrien començar a depurar els aqüífers i reduir la cabana porcina».

Manolo Tomàs, en una entrevista a Crític, vas dir, en referència a les relacions de la sequera, les macrogranges i l'agricultura intensiva: «Vaig estar discutint amb un conseller d'Agricultura del Govern, durant el tripartit. Ell em deia: Manolo, el porc català no es toca! Però és que ha de ser la primera opció.» El GDT fa anys que denuncia crims d'aquesta indústria. Comencem pel principi: quina és la connexió entre la indústria càrnia d'Osona i l'Ebre?

Manolo Tomàs: Bàsicament, nosaltres vam començar a detectar i investigar el tema a partir de la sequera de l'any 2008, quan també hi havia una situació bastant seriosa i s'estaven buscant solucions perquè s'estava discutint si l'àrea metropolitana de Barcelona patia restriccions o no. Llavors d'alguna manera és un clàssic que els governs normalment tendeixen a buscar solucions fora del seu àmbit: «la culpa no és nostra, la culpa és de l'Estat». En aquell moment vam veure que la contaminació que existia a la Catalunya central era a causa dels purins. El que nosaltres plantejàvem amb el govern català en aquella època i coninuem fent-ho és que s'ha de fer una política de gestió de ramaderia del territori que fes recuperar tots els recursos hidràulics que existeixen en cada zona, que existeixen i hi són. També és un clàssic que la major part de governs intenten no crear problemes que els puguin afectar políticament o electoralment i busquen solucions externes. Les solucions externes que estan buscant una vegada el Ter està dominat és el tema de l'Ebre. D'alguna manera es vol suplir la manca d'una política de gestió del que serien els purins i de la cabana de la ramaderia de la Catalunya central i buscar un recurs que ells pensen que és inesgotable que és el recurs de l'Ebre.

Manolo Tomàs, Ginesta Mary i Jaume Portell

El que s'ha de discutir és el model de gestió no només del riu, de l'aigua, sinó del territori. I a partir d'aquí buscar solucions que facin compatibles l'activitat humana i l'activitat econòmica que permetin un futur sostenible i una preservació dels recursos, en aquest cas l'aigua. Aquesta és la línia que estem seguint. A banda que podem qüestionar el model d'explotacions ramaderes del centre d'Europa que produeixen aquí per a l'exportació. Aquest factor entronca directament amb el tema que per naltros és prioritari, que és el manteniment del delta de l'Ebre. I clar, això qüestiona directament el model territorial. La gestió actual, urbanística i agrícola, està basada bàsicament en un futur transvasament de l'Ebre cap al nord. Naltros ens estem preparant per mobilitzar-nos. No és cap secret que ens estem preparant perquè vindrà una segona onada, perquè hi ha un llenguatge per part de l'administració sostenible que no es correspon a la realitat política del dia a dia, ni es correspon amb la realitat política de les projeccions. Per un costat es defensa una gestió que tingui cura el territori, però per l'altre s'aproven lleis i normatives que trenquen aquesta visió.

I això, aquesta sospita que teniu, queda confirmada cada cop que surt la imatge del campanar de Sau que visualitza el buidatge dels pantans per interessos de les hidroelèctriques. Sí que és cert que hi ha sequera, això no ho negarem pas, però no és només la sequera sinó escassetat.

Manolo Tomàs: És més greu l'escassetat que la sequera, perquè la sequera és una cosa que està programada. El que no és normal és l'escassetat, i l'escassetat és donada per la gestió. La gestió és donada perquè no es recuperin les fonts originals perquè no interessa i al mateix temps que es continua augmentant la pressió. L'augment de la pressió, per exemple, en plena època de sequera i escassetat, l'àrea metropolitana de Barcelona agafa i projecta 125.000 nous habitatges. Quan es projecten entitats lúdiques al Camp de Tarragona que estan basades en el consum excessiu d'aigua. I quan no s'apliquen polítiques agràries que ajudin a la conservació i recuperació dels recursos hidràulics de l'aigua i al mateix temps s'augmenta el regadiu. La contradicció entre el

discurs i la realitat és flagrant. Demanem mesures correctores. I l'única mesura correctora que coneixem nosaltres és la mobilització. No en coneixem més. I la més pràctica. I és el que farem.

És un problema de sistema. Per exemple, en un reportatge a la revista 5W, Jaume Portell explicava que bona part del gra de Rússia i Ucraïna que podria haver anat a parar a països del Sud global, acaba a l'Estat espanyol per alimentar animals i en concret parlava de Vic, on al seu torn molts dels treballadors de la indústria càrnia provenen de països africans, llatinoamericans i eslaus. Quina connexió hi ha entre conflictes globals i la situació econòmica i demogràfica d'Osona?

Jaume Portell: Hi ha molts elements que vinculen la història d'Osona o la història de Catalunya o la història d'Espanya amb el que pugui passar a Somàlia o el que pugui passar al Senegal o el que pugui passar a Gàmbia i és la qüestió dels aliments. I aquí és on hem de posar sobre la taula la qüestió del canvi climàtic. Molts dels moviments migratoris que estem veient també en són conseqüència. Anem a posar un exemple dels països on jo he viscut: Senegal i Gàmbia. Senegal cada cop té i tindrà més problemes per fabricar els seus propis aliments. De fet, per posar un exemple, Senegal produeix el 40% de l'arròs que consumeix. Per tant, vol dir que l'altre 60% ha de venir d'algun lloc. Però si hi ha mala collita o no plou a l'Índia, que és on el Senegal compra bona part d'aquest arròs, això pot generar disturbis i problemes polítics al Senegal per l'augment de preus i moviments migratoris. Aquest estiu hem vist que la sortida de pasteres des d'allà és constant. A més, un terç de les terres d'aquest país es dediquen a la producció de cacauet i el monocultiu sol ser una aposta que sol sortir malament perquè és simplement esperar que els preus d'aquest producte siguin alts per poder pagar els aliments que s'hagin d'importar. I aquí és on podem tornar a la qüestió de Vic, d'Osona i de Catalunya. El que hi ha hagut és un acord que a priori era un acord humanitari per fer arribar el blat d'Ucraïna als països que més ho necessitaven. Tots els mitjans passaven imatges de Somàlia, Etiòpia? però al final el repartiment que hi ha hagut s'ha basat en la democràcia del mercat: qui més diners té pot emportar-se el blat perquè pot introduir-lo en un cicle de producció molt més rendible, en aquest cas per fer pinso per alimentar porcs. I es veu molt clarament el vincle entre una part europea, com a exportadora, i la Xina, com a importadora.

Porcs en una granja. La reducció de la cabana porcina és una de les reivindicacions històriques del GDT

Els països com Somàlia que no poden pagar el blat depenen del World Food Programme que és finançat per una sèrie de països occidentals, sobretot els Estats Units, que en realitat no subverteix la propietat sinó que la respecta i crea mecanismes d'almoina, una mica com va passar amb les vacunes amb la COVAX: els països rics posaran una bossa de diners i així es pot anar a comprar producte als distribuïdors. És a dir, el World Food Programme ha rebut el finançament i ha anat a comprar gra a Cargill, una de les empreses vinculades al comerç de matèries primeres, sobretot vinculades a l'alimentació, més importants que hi ha al món, per valor de 10 milions de dòlars. Però el problema que hi ha hagut és que només han arribat dos vaixells a Somàlia dels més de mil que van sortir d'Ucraïna i que en el cas d'aquesta petitíssima cooperativa de Vic -si la compares amb altres cooperatives que hi ha a Catalunya- havia rebut més blat que tota Somàlia, un país de 16 milions de persones. Aleshores, per mi el model alimentari actual està ple de forats que obliga els països pobres -des del Senegal, Gàmbia, Etiòpia, Somàlia fins a Iemen- a dedicar les seves terres a cultius per a l'exportació amb l'esperança que si els preus són prou alts els servirà per quadrar els números, pagar les importacions i pagar els venciments del deute.

Un altre exemple és Tunísia: el 48% -pràcticament la meitat- de les seves terres les dediquen a les oliveres per fer oli d'oliva. Ara algú podria pensar que com que l'oli d'oliva està molt car, l'economia va bé, però en realitat no és així. Els preus augmenten perquè s'està destruint entre un 10-15% de la producció per la mala collita per la calor. I com que el país està arruïnat, necessita el finançament de la UE, que és per exercir el control migratori. Però això no deixa de ser un pedaç perquè ni a una banda ni a l'altra s'està resolent els problemes estructurals, que és que es pugui tenir sobirania alimentària. Això no vol dir que un país hagi de produir tot el que menja, però sí que vol dir que s'ha de posar en dubte, sobretot en un moment on el canvi climàtic arriba a tot arreu,

aquest model productiu que és el monocultiu. Aquest equilibri tan fràgil és insostenible: és a dir, que l'economia i alimentació d'un país depengui que no hi hagi cap sequera al Brasil, a l'Argentina o a l'Índia, per exemple.

En sintonia amb el que s'apunta en el teu reportatge, fa uns anys quan Setembre va entrevistar Montse Castañé, sindicalista de Càrnies en Lluita, que deia que a l'escorxador es tracta millor els porcs que les persones perquè els porcs estan sotmesos a unes lleis de benestar animal, però les lleis laborals no es compleixen. I tornant a l'acord del qual parlem, és la negociació on va intervenir Erdogan i que després Rússia no va renovar?

Jaume Portell: Sí, Turquia feia com d'intermediari. Es va vendre com un acord humanitari? això m'ho explicava un analista somali, que em deia que el sector privat somali no està podent comprar el blat. Van arribar dos vaixells a Somàlia que tenien el segell del World Food Programme, però al cap de quatre mesos no n'havia arribat cap més. El més sorprenent era la resposta del senyor occidental del World Food Programme que treia ferro a les dades dient que a part de blat els somalis mengen altres coses mentre que l'analista de Somàlia deia si els somalis sabessin on ha acabat el blat pensarien que els seus porcs són més importants que les persones. El juliol Rússia no va renovar l'acord i de nou tots els mitjans destacaven que si aquest acord no es renovava aleshores la gent es moriria de gana i tothom va començar a parlar de Somàlia una altra vegada. Les dades de l'ONU són clares i diuen que als països més pobres hi ha arribat el 2,5% de tot el gra que ha sortit d'Ucraïna, en canvi, entre la Xina i Espanya i els altres països que completaven el top 5 -Turquia, Itàlia i Països Baixos- es van quedar més o menys al voltant del 60% de tot el gra que va sortir, i com podeu veure no hi ha cap país africà.

Descàrrega de gra en una sitja. Un reportatge de Jaume Portell a 5W va destapar que gra d'Ucraïna destinat a Àfrica va anar a parar a Catalunya

Tenim un augment de població perquè aquesta indústria necessita treballadors -que sobretot siguin molt barats- que a la vegada augmenta la seva producció, amb un augment de la cabana porcina. Qui paga la factura del cost ambiental? Què passa si s'assequen les fonts o estan contaminades?

Ginesta Mary: És un cost externalitzat: el 40% de les masses d'aigua subterrània de Catalunya estan contaminades per culpa dels purins. Molts municipis el que fan per no arribar al límit de potabilitat és barrejar l'aigua contaminada amb aigua més neta. D'això no en tenim dades, però m'encantaria saber a quants municipis l'aigua arriba entre 30 i 50 mil·ligrams per litre de nitats, un límit que va fixar l'OMS, però que als Estats Units és més baix. Aquests costos els anem assumint entre tots, i ho paguem molt car en l'àmbit econòmic i de salut. Per exemple, quan van obrir les plantes de tractament de purins, que ens deien que cremaven gas natural per assecar el purí, es mantenien a base de subvencions. Tornem a ser la població que anem pagant... I el cost que més ens preocupa ara és el cost del futur. Perquè el sector per si s'està jugant al futur de tota la població, no només de Catalunya, perquè no és només aquí el problema, sinó que a la Xina també el tenen, i a altres països, quan et centres en un monocultiu o només en un sector, la fragilitat de l'ecosistema, de la societat, és gegant. I aquí estem ara en aquesta situació. Sabem que en un moment donat, el sector haurà de caure per si mateix. Quan això passi ens trobarem en un territori on l'aigua serà contaminada i on no hi haurà petita pagesia, que això pel Grup Defensa del Ter és gravíssim.

L'altra pregunta anava sobre el tema de la sequera. Fa molts mesos que no està plovent com toca i la mirada dels polítics va cap a baix, cap als aqüífers, i veuen que estan contaminats. I ja sabem que ens trobaríem amb aquesta barrera, aquest límit natural. Caldria una voluntat política de netejar els aqüífers, però per començar aquest procés el que s'hauria de fer és parar d'abocar purins. L'altre tema clau aquí és el consum d'aigua que tenen els porcs. No és que en beguin molta, però es netegen amb aigua a pressió i això suposa uns 20-25 litres per animal cada dia. En una comarca on tenim més porcs que persones ja es veu cap on està anant l'aigua del riu Ter i per què no tenim aigua. Aquí a Catalunya, la veritat és que amb la diversitat de terres que hi ha, podríem disposar d'una diversitat alimentària molt rica, és ben trist veure que ens hem especialitzat a produir carn barata a uns costos externalitzats que són increïbles.

Què s'hauria de fer ja des de les institucions locals per encarar aquestes crisis mediambientals? Hi som a temps sobretot després de l'estiu més calorós des que hi ha registres?

Manolo Tomàs: Les institucions tenen molt a fer. El primer que han de fer és creure que hi ha un problema. I segon, que aquest problema té un diagnòstic. I a partir d'aquí, jo crec que són claus per actuar. Nosaltres a les Terres de l'Ebre intentem mantenir una independència escrupolosa

amb totes les institucions i enfortir un moviment ciutadà. El problema que hi ha és que normalment les institucions locals estan supeditades a criteris d'àmbit superior que bàsicament

impliquen dir no m'emprenyis, no em molestis. El problema és un tema local. Nosaltres ho hem sentit moltes vegades. Jo crec que sí que es poden dissenyar polítiques de cara a la recuperació d'aqüífers, la preservació del medi ambient i per assentar les bases per a un nou model de gestió del territori des de l'àmbit local. És el gran repte. És el problema de la professionalització política: no voler molestar els superiors per poder mantenir un estatus de tranquil·litat. Nosaltres entenem que aquesta professionalització ha d'aprofundir els problemes i les solucions del territori. Les coneixen. El problema és que això vol dir remoure altres coses que no tenen interès a remoure. Crec que fa falta valentia i decisió política, però tenen els mecanismes necessaris per fer-ho.

Acció reivindicativa del GDT perquè es redueixi la cabana porcina i es donin més facilitats a la petita pagesia Foto: Dolors Pena

Jaume Portell: És prioritari tocar el tema dels preus del lloguer. El model dels fons d'inversió que impera actualment no és que BlackRock sigui propietari de totes les empreses o que sigui propietari de les empreses més importants, si tu mires les 500 empreses més grans dels Estats Units, les de l'SP 500, i BlackRock té un 6% i un 8% de totes, de la primera a l'última. Aleshores és igual si és Apple, si és Microsoft, si és Amazon o si és Nvidia, és aquest 8%. Els petits negocis com aquesta cooperativa vigatana del reportatge no podrien funcionar sense subvencions perquè si haguessin de traslladar el cost de tot el que fan, els preus serien tan alts que destruirien la demanda. Per exemple, la gent no podria consumir carn perquè el preu del pinso seria impagable. I, tot i això, tenen un marge molt petit de benefici. Si tu mires des d'un punt de vista de l'inversor, et surt més a compte comprar blat des de l'Argentina, que és un país que ara a part està completament arruïnat, que a Lleida.

Al mateix temps, amb l'especulació immobiliària, hi ha un 50 o un 60% del salari que està compromès. I aquí sí que la política local hi podria intervenir: si la gent té més poder adquisitiu, tindrà capacitat de decisió per poder comprar al petit comerç. I partint d'aquesta base es pot promoure un canvi a la sobirania alimentària. Per això dic que, encara que sembli contraintuïtiu, el preu dels lloguers i l'accés a l'habitatge és clau per a la sobirania alimentària. Per tant, què pot fer un ajuntament? Hauria de posar totes les seves energies en redirigir aquests diners que ara mateix van de la butxaca de la gent als especuladors immobiliaris perquè facin el camí de tornada.

És que l'especulació immobiliària funciona com una sangonera perquè no pot conviure amb els altres sectors econòmics. Per exemple, els treballadors gambians que cobren tan poc per treballar a les càrnies no poden mantenir-se a Vic, i potser hauran de marxar a un altre poble. Però el mercat és tan pervers, que és igual? L'augment de la demanda en aquest altre poble potser farà que pugin els preus del lloguer allà, i d'aquesta manera el migrant o el treballador és com una mena de vaca que tothom intenta munyir-la a veure què i quant en pot extreure. Per això dic que l'especulació immobiliària xoca amb els interessos directes, fins i tot de la indústria càrnia. I ja no cal ni dir que xoca amb els interessos de les famílies d'aquesta gent que no rep les remeses perquè els diners se'ls han quedat els especuladors.

Ginesta Mary: Hem de trencar amb la frase aquella de qui paga contamina. Si hem xocat amb els límits de la natura, ens haurem d'adaptar. Per exemple, Vic podria ser una ciutat de refugi climàtic, però la projecció urbanística, tota de ciment amb poques ombres, demostra que no està planificada així. Es podria depurar l'aigua dels aqüífers i garantir l'accés universal a l'aigua amb les fonts. Llavors, ens caldrà imaginació, també des dels ens locals, per veure com ho transformem, si no volem que es converteixi en una pel·lícula de ciència-ficció distòpica amb una espècie d'ecofeixisme.